

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Tereza KUBÁLKOVÁ

Obor: ČJ–AJ

Název práce v českém jazyce: Typologie vybraných ženských postav v literatuře 19. století - Marinka (Marinka), Křivoklad (Miláda), Svatba a na Siónu (Ludmila), Kutnohorští havíři aneb Krvavý soud (Anežka), Babička (Viktorka), Vesnický román (Sylva)

Název práce v anglickém jazyce: Typology of chosen women characters in the czech literature of 19th century – Marinka (Marinka), Křivoklad (Miláda), Svatba a na Siónu (Ludmila), Kutnohorští havíři aneb Krvavý soud (Anežka), Babička (Viktorka), Vesnický román (Sylva)

Vedoucí práce: Mgr. Iva Krejčová, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Za hlavní cíl bakalářské práce si Tereza Kubálková vytkla problematiku ženských postav z vybraných literárních děl napříč 19. stoletím, která bývají klasifikována jako romantická, příp. biedermeierovská, u prací Boženy Němcové či Karoliny Světlé se setkáváme i s náznaky realistické poetiky. Toto téma si autorka vybrala, protože je právě z hlediska typologie ženských hrdinek, vyjma genderového pohledu, komplexněji spíše opomíjeno. Práce tedy ukazuje, jak zmiňované ženské postavy zastávají v textu neopominutelnou funkci a procházejí v závislosti na svých motivacích, axiologii a zápletky příběhu různorodými proměnami. Výchozím záměrem Tereziny práce bylo prokázat hypotézu, kterou shrnula do dvou modelových skupin jednání ženských postav, jež měly společný nešťastný osud, vyústění příběhu se však různilo. Jednotlivá odstínění jejich charakteru pak Tereza Kubálková konfrontovala s charakteristikou zmíněných literárních směrů, a dokládala tak prolínání motivických tendencí v rámci jednoho textu.

V teoretické části Tereza Kubálková prostřednictvím různých literárněvědných konceptů postavy upozornila na fakt, že pro daný korpus textů 19. století je nejjednodušší pracovat s tzv. klasickou definicí postavy (přehledná souhrnná definice viz PETERKA 2007) a sama v případě zvolených ženských hrdinek zdůraznila s ohledem na dobové literární směry, popř. styl, a žánr, hlavně

propracovanost jejich vnějšího vzhledu a emočního nitra, stejně jako existenci určitého společenského řádu, který určuje v literárním světě rovinu přijatelných konvencí, s nímž se vybrané ženské postavy více, či méně z různých pohnutek ztotožňují.

Interpretační část, v níž autorka projevila snahu i přes obtížnost vybraného tématu poměrně inovativním způsobem odhalovat a analyzovat určující motivické rysy (působ ženských postav, motivace morálky a cti versus vlastní ideály, osudovost...), dokazovala, jak se některé postavy na průsečíku rovin *jedinec – mravní řád, jedinec – společnost a jedinec – emoční charakter a hodnoty* vyvíjejí, a nejsou tudíž mnohdy jednoznačně zařaditelné do poetiky jediného literárního směru (Viktorka, Sylva). Za nejzajímavější v této části osobně považuji podkapitolu *Napříč tichem* (s. 35 – 37), která si u postav všímá různorodých aspektů „němoty“, a vyvozuje z nich pozoruhodné závěry – na úrovni dílčích rysů se tento autorčin postřeh týká aktivity/neaktivity, neverbálních projevů či citovosti odlišných typů postav a zároveň individuálních, mravních a vlasteneckých hodnot. Pracovně označený motiv „němoty“ pak lze jako jeden z nejpříznačnějších rozlišujících momentů zajímavě zohlednit i v začlenění hrdinek do literárních dobových směrů, proudů.

Přestože si myslím, že při vši skromnosti měla autorka přece jen zanést do seznamu literatury také studie, která četla a jen je přímo v odkazech nezúročila (především se týká aktuálnějších Turečkových článků o *biedermeieru*, a naopak vyzdvižení jeho starší práce), lze její práci hodnotit za velice zdařilou v poctivosti interpretace, která klade na stůl další otázky v souvislosti s bádáním o romantismu v poměru k *biedermeieru* a ranému realismu.

Sama autorka v závěru konstatuje, že její původní hypotéza – opřená o dva modelové případy jednání ženských hrdinek – je mnohem složitější a podnětně dokazuje další významné aspekty proměn postav v závislosti na jejich citovém životě a konstelaci v okruhu dalších literárních hrdinů. Pomocí detailní interpretace Tereza Kubálková objasňuje, jak nejpropracovanějšími postavami co do proměny psychologie, vnějšího vzhledu a celkového jednání jsou postavy Viktorka a Sylva. U Sylvy odpovídá propracovanost charakteru mj. tíhnutí k realistickému důrazu na detail, zatím co u individualistických romantických hrdinek převažuje náznakovitost, torzovitost v širším slova smyslu, u Tylových hrdinek zase etický a vlastenecký moment.

Přes marginální nedostatky převážně formálního charakteru a absenci některých zmiňovaných odborných titulů v literatuře, které by mohly práci ještě zajímavěji posunout a v dílčích momentech zdůvodnit, hodnotím bakalářskou práci Terezy Kubálkové s ohledem na její textostředné zaměření, známkou **v ý b o r n ě** a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze, dne 4. června 2013

Iva Krejčová